

3. KAPITOLA

POMSTA

„Nazdávam sa, že sa nechal úmyselne zatknúť.
Urobil, čo chcel. Tak o čom tu máme diskutovať?“
- ruský prezident Vladimir Putin, Ženeva, 16. jún 2021

„Ahojte, tu je Navaľnyj. Viem, kto ma chcel zabiť,“ hovorí vesele a díva sa priamo do objektívu. „Viem, kde žijú. Viem, kde pracujú. Poznám ich skutočné mená. Poznám ich falošné mená. Mám ich fotografie.“

Predmetné fotografie Navaľnyj drží v pravej ruke a začína jedno z niekoľkých dychberúcich videí o vyšetrovaní investigatívno-spravodajského portálu *Bellingcat* a jeho partnerských organizácií vrátane ruského serveru *Insider*.

Toto vyšetrovanie odhalilo totožnosť atentátnikov, ktorí na Sibíri otrávil Navaľného nervovoparalytickou látkou, ako aj totožnosť ich šéfov. Zároveň odhalili zabijackú jednotku ruskej vlády a zverejnili dôkazy o zapojení Federálnej bezpečnostnej služby (FSB) do niekoľkých vražd a pokusov o ne.

„Nasledujúci príbeh je o tajnej skupine vrahov z FSB vrátane lekárov aj chemikov a o tom, ako sa ma opakovane pokúsili zavraždiť a takmer zabili moju manželku,“ vraví vo videu Navaľnyj. „Keďže táto skupina dostáva pokyny priamo od Putina, určite vám o nej nepovedia v televízii.“

Naval'nyj v rozhovoroch dlhé roky dostával otázku, prečo ešte nie je mŕtvy. Ako je možné, že podráždil toľkých ruských medveďov („ostrou palicou“, ako rád hovorieval sám Naval'nyj) a predsa sa ho ešte nikdy nepokúsili zabiť. Naval'nyj sa pri mnohých príležitostiach pošťazoval, že ho tá otázka nudí. „Prečo ste stále nažive?“

„Neviem,“ odvetil Naval'nyj v rozhovore pre americkú spravodajskú reláciu *60 Minutes*, ktorú odvysielali v decembri 2017. Vzápätí organizoval symbolickú prezidentskú kampaň, hoci technicky vzaté nemohol kandidovať, lebo ho súdy vo vykonávaných procesoch usvedčili z trestných činov.

„Možno premeškali ideálnu príležitosť, keď som ešte nebol taký slávny. (...) Popravde, snažím sa na to príliš nemyslieť, pretože keď začnete uvažovať nad rizikami, akým čelím, na nič sa nezmôžete,“ vysvetľoval.

Naval'nyj pri viacerých príležitostiach naznačoval, že existujú nepísané pravidlá, podľa ktorých sú atentáty vyhradené pre bývalých špiónov, ako bol Alexander Litvinenko, ktorého v roku 2006 otrávil rádioaktívnym polóniom, či Sergej Skripaľ, ktorého v roku 2018 otrávil novičokom.

Naval'ného tvrdenie sa však nedalo logicky obhájiť.

V roku 2015 na moste neďaleko Kremľa zastrelili dlhoročného lídra ruskej politickej opozície Borisa Nemcova. Verzilova, člena skupiny Pussy Riot, otrávil. Tak isto aj opozičného aktivistu, Vladimira Kara-Murzu, ktorého manželka a deti vzhľadom na hroziace nebezpečenstvo žili v Spojených štátoch.

Naval'nyj bezpochyby vedel aj o ďalších prípadoch politického násillia. V roku 1994 na Moskovskej štátnej univerzite napadli tamjšieho študenta a syna Grigorija Javlinského, ktorý bol lídrom prvej Naval'ného strany Jabloko. Pianistovi Michailovi Javlinskému útočníci rozdrvili ruky a do vrecka mu vložili výhražný odkaz, v ktorom jeho otcovi radili stiahnuť sa z politiky. Javlinskij o tomto incidente hovoril len výnimočne. Stránicka hovorkyňa ho však potvrdila a ako povedala pre *Moscow Times*, „našťastie mu dokázali znova prišii prsty“. Michail